

Landbouw kan best zonder insecticiden als fipronil, schrijven ecologen en biologen

De landbouw kan prima functioneren met minder insecticiden als fipronil en het 'bijengif' neonicotinoïden. Door de middelen alleen in geval van absolute nood in te zetten, kan het gebruik van de giften al snel worden verminderd tot minder dan één procent van het huidige gebruik.

De Volkskrant Maarten Keulemans • 26 februari 2018

Dat schrijven negen ecologen en biologen, verenigd in de 'Task Force on Systemic Pesticides', in een overzichtsartikel in vakblad Environmental Science and Pollution Research. De groep bepleit een overgang naar 'geïntegreerd plaagbeheer', waarin men van geval tot geval bekijkt welke maatregelen het beste helpen om plaaginsecten van de akker te houden. In de meeste gevallen kan dat met zaken zoals ander bodembeheer, slimme gewasrotatie, de inzet van natuurlijke vijanden of de teelt van resistente gewassen, schrijft de groep.

Momenteel valt de landbouw veelvuldig terug op insecticiden. Maar die kunnen evenschaade aanrichten aan goedaardige insecten zoals bijen en aan het bodemleven, terwijl ze resistentie opwekken bij plaaginsecten. Omstreden zijn vooral de 'systemische' neonicotinoïden: een klasse stoffen waarmee zaden of bollen worden gecoat, waarna de plant zelf insectengif afscheidt. Vijf jaar geleden besloot de Europese Unie tot een tijdelijk verbod op de drie belangrijkste neonicotinoïden; binnenkort hakt de Unie de knoop door over eventuele voortzetting. In hun overzichtsartikel verzetten de negen onderzoekers zich tegen het idee dat inzet van het gif de opbrengst en dus de winst vergroot. 'Die relatie is niet zo duidelijk', schrijven de negen. 'Het effect van insecticiden op de oogst is misschien verwaarloosbaar, terwijl kwaliteitsproducten geproduceerd met biologische of geïntegreerde teelt voor een hogere prijs verkocht kunnen worden.'

Compensatie voor boeren

De groep wijst op een voorbeeld uit Italië, waar insecticidevrije boeren een gezamenlijk fonds instelden, om boeren die alsnog worden getroffen door plaagdieren geldelijk te compenseren. 'Een win-winsituatie voor de boeren en het milieu', aldus onderzoeksleider Jean-Marc Bonmatin van het onderzoekscentrum CNRS in Frankrijk in een verklaring. 'Verzekeringspremies zijn goedkoper dan insecticiden, zodat de inkomsten van de boer ook toenemen.' De taakgroep publiceerde vijf jaar geleden ook al een omvangrijke stand van zaken over de insectengiften, met ongeveer gelijklopende conclusies. Sindsdien maken enkele honderden nieuwe onderzoeken de zaak tegen de insecticiden alleen maar sterker, vindt de groep. 'Te zwaar leunen op systemische insecticiden voor de plaagbestrijding richt ernstige schade aan aan de milieudiensten die ten grondslag liggen aan de landbouwproductiviteit', aldus Bonmatin.

Hoe schadelijk is fipronil?

Echt zorgen over de gifeieren hoeven we ons niet te maken, volgens deze hoogleraren. De onrust over het insecticide fipronil in kippeneieren is overdreven. Zelfs als de besmette eieren al een jaar in omloop zijn, is dit geen groot probleem. **Dat vinden drie hoogleraren.**

Hoogleraar toxicologie: regels rond besmette eieren 'te streng', 'pluimveehouders zijn de dupe'. 'Het is onwetenschappelijk' dat er maximaal 0,005 milligram fipronil per kilogram in de besmette eieren mag zitten. **Dat zegt Martin van den Berg, hoogleraar toxicologie.**

Volgens biologisch boer Jan Overesch is ons landbouwsysteem verrot. Het hele landbouwsysteem is gericht op 'meer, groter, goedkoper'. **Het roer moet drastisch om.**

Topman van de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit over eiercrisis: De eiercrisis slokte meteen alle tijd op van de nieuwe baas van de NVWA. **'Met de wijsheid van nu hadden we anders geadviseerd'**